

Anna Kijo

Czas podsumowań

Kultura i Wychowanie 4, 3-5

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Fot. archiwum własne

Czas podsumowań

Szanowni Państwo,

Koniec roku 2012 jest dla nas zwieńczeniem ponad dwuletniej pracy nad powstaniem czasopisma „Kultura i Wychowanie”. W momencie podjęcia decyzji o jego założeniu powstała koncepcja, by był to periodyk o międzynarodowym zasięgu, tworzony i publikowany w oparciu o nowe technologie i – co ważne – hołdujący zasadzie Open Access. Wiele procedur można było wdrożyć niemal natychmiast. Inne były wynikiem dostosowania się do wymogów ministerialnych lub tych związanych z organizacją procesu wydawniczego. Zwieńczeniem naszej pracy i niewątpliwym sukcesem ostatnich miesięcy było umieszczenie tytułu na liście czasopism punktowanych i przyznanie mu 5 punktów, co oznacza, że za opublikowany w nim artykuł Autor otrzymuje punkty zaliczające się do jego dorobku naukowego.

Nie stałoby się to bez wsparcia władz WSP czy wyteżonej pracy redakcji, ale przede wszystkim projekt ten nie mógłby być realizowany z powodzeniem bez udziału naukowców, dydaktyków, nauczycieli akademickich, którzy przyjęli nasze zaproszenie do publikowania swoich tekstów. Współpracę z młodym

czasopismem nawiązali naukowcy z wielu ośrodków akademickich, polskich i zagranicznych, m.in. z uniwersytetów w Trnawie i Winnicy, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wrocławskiego, Łódzkiego, Gdańskiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, KUL-u, Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach – uznane autorytety w dziedzinach humanistycznych. Dziękujemy za to zaufanie, jakim nas Państwo obdarzyliście.

Wraz z kolejnymi numerami czasopisma wydłużała się także lista recenzentów. Współpracę podjęło ponad dwudziestu naukowców (lista recenzentów). Chylę czoła przed Państwem pracą i zaangażowaniem i dziękuję. W imieniu własnym oraz całej redakcji przekazuję Państwu wyrazy szacunku.

Dlaczego OA?

Według definicji idea OA (Open Access) to otwarty, bezpłatny dostęp do danych i publikacji elektronicznych o charakterze naukowym oraz edukacyjnym. W modelu Open Access pełne teksty artykułów publikowane są bez żadnych ograniczeń, w tym finansowych, prawnych i technicznych.

Naszym zdaniem społeczność naukowa i nauczycielska powinna mieć powszechny i darmowy dostęp do „nieograniczonych źródeł wiedzy i dziedzictwa kulturowego” (Deklaracja Berlińska). A dzięki zastosowaniu nowych technologii dostęp ten staje się otwarty i natychmiastowy.

Rozróżnia się dwa główne modele ruchu Open Access :

- 1. repozytoria – tzw. zielone podejście: archiwizacja kopii własnej pracy w otwartych archiwach,*
- 2. czasopisma otwarte – tzw. złote podejście: publikowanie w czasopismach naukowych z otwartym dostępem.*

Ponadto istnieje wiele innych, ważnych dla nauki i edukacji zasobów, zaliczanych do otwartych:

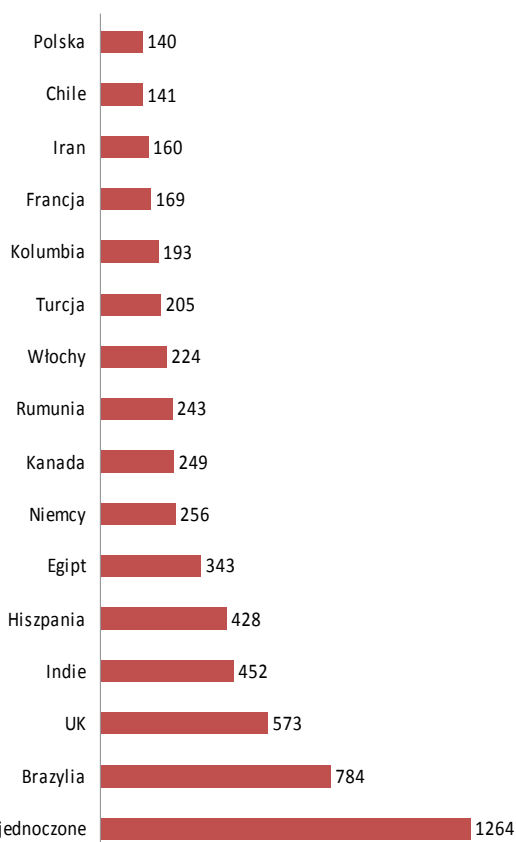
3. *otwarte materiały edukacyjne,*
4. *biblioteki cyfrowe i inne zasoby otwarte,*
5. *zintegrowane wyszukiwarki zasobów OA.*

Ruch Open Access w liczbach:

Directory of Open Access Journals (serwis czasopism – DOAJ) rejestruje w 2012 roku ponad 8 000 czasopism OA. Notuje on ponad 6 000 recenzowanych czasopism otwartych, w tym ponad 100 polskich.

Liczba tytułów czasopism w DOAJ

pierwszych 16 pozycji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie DOAJ by country (2012).

Czasopisma otwarte

Termin czasopismo otwarte zarezerwowany jest głównie dla elektronicznych czasopism naukowych, które – co warto podkreślić – podlegają ustalonym zasadom recenzowania. Dotyczy to również naszego periodyku. Według opisaną na stronie WWW procedury wszystkie publikowane w „Kulturze i Wychowaniu” artykuły o charakterze naukowym poddane są niejawną recenzji dokonywanej przez dwóch niezależnych recenzentów dziedzinowych. Wraz z publikowaniem kolejnych numerów umieszczane są na stronie WWW ich oceny. Wszystkie nadesłane artykuły są weryfikowane pod względem respektowania przez ich autorów zapisów Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Dzięki takim regulacjom mamy pewność, że publikowany przez Wydawnictwo Naukowe WSP periodyk ma odpowiednią rangę i jakość.

Nie trudno zauważyć, że koncepcja otwartego dostępu do treści naukowych i edukacyjnych staje się z roku na rok coraz bardziej powszechna. Nie tylko z powodu bezpłatnego do nich dostępu, ale także dzięki możliwościom związanym z przetwarzaniem ich treści. Według zasad OA opublikowane w czasopismach otwartych teksty każdy ma prawo czytać, drukować, kopiować, udostępniać oraz cytować, oczywiście przy zachowaniu wszelkich praw autorskich. Działania te zwielokrotniają rozpowszechnianie treści, co przekłada się na wyższy indeks cytowań, będący dobrą miarą prestiżu i siły oddziaływania każdego czasopisma.

Co dalej...

Planujemy kolejne, związane z rozwojem czasopisma działania, np. umieszczenie periodyku w wielu bazach czasopism naukowych, repozytoriach, wydawanie czasopisma w dwóch wersjach językowych, realizację całego procesu wydawniczego za pośred-

„Odwieczna tradycja w połączeniu z nową technologią zapewniają nam dzisiaj dobro wspólne o bezprecedensowym charakterze. Owa tradycja to gotowość naukowców i badaczy, by publikować owoce swojej pracy za darmo w czasopismach naukowych, w imię szerzenia wiedzy. Nową technologią zaś jest internet. Dobro wspólne, którego zapewnienie staje się możliwe w postaci elektronicznej w skali światowej, to treści czasopism naukowych typu peer review, z zagwarantowanym swobodnym i nieograniczonym dostępem dla naukowców, badaczy, wykładowców, studentów i innych osób poszukujących wiedzy”.

Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities

nictwem platformy internetowej. Naszą ambicją jest, by „Kultura i Wychowanie” stała się jednym z wiodących czasopism naukowych w dziedzinach związanych z edukacją, kulturą, wychowaniem.

Stawiamy sobie cele, którym zamierzamy sprostać w okresie następnego roku. Niektóre nasze pomysły czy innowacje muszą jeszcze poczekać, ale jesteśmy pełni entuzjazmu i wiary w to, że uda nam się zrealizować wszystkie zamierzenia i oczekiwania. Jedną z wprowadzanych już niebawem zmian, którą będą Państwo mogli zauważyć, jest nowy projekt strony WWW. Zaproponowane rozwiązania i mechanizmy pozwolą na rozwój serwisu oraz lepszą komunikację z czytelnikami i sympatykami „Kultury i Wychowania”, a także ułatwią kontakty z autorami i recenzentami.

Zachęcamy do publikowania artykułów w postaci tradycyjnej – pisanej, ale swoje przemyślenia, wyniki badań, tezy można także przedstawiać w formie prezentacji czy filmów, co w przypadku czasopisma elektronicznego daje możliwość publikacji materiałów audiowizualnych bez dodatkowych kosztów. Może niektórzy z autorów zrealizują w przyszłości nagrania swoich wykładów w wersji dźwiękowej bądź wideo. Zapraszamy do naszego studia nagrań.

Na deser

Rok 2013 otwiera przed nami kolejny etap działalności. Upewniliśmy się, że stworzenie „Kultury i Wychowania” było dobrą inicjatywą. Chcemy dalej kreować i mieć wpływ na kształtowanie nowego

spojrzenia na świat nauki. Pragniemy gromadzić wokół siebie osoby twórcze, otwarte na zmiany. Będziemy dążyć do tego, by nasze czasopismo stało się przestrzenią dla wszystkich tych, którzy deklarują przynależność do „społeczeństwa informacyjnego”, „społeczeństwa opartego na wiedzy”.

Nowe technologie przenikają do naszego codziennego życia, pracy, uczelni, szkoły. Dają nowe możliwości i stawiają kolejne wyzwania. Wśród tych czytelników, którzy rozszyfrują poniższy fotokod i prześlą odpowiedź na kryjące się pod nim pytanie, zostaną rozlosowane nagrody książkowe. Wydawnictwo Naukowe WSP ufundowało publikacje-niespodzianki, którymi wyróżni 30 odpowiedzi, przesłanych do końca bieżącego roku na adres: wydawnictwo@wsp.lodz.pl.

*Zapraszam do współpracy.
Dyrektor Wydawnictwa Naukowego WSP*

Anna Kijo

